

Brüssel, 19. november 2018
(OR. en)

14411/18

SOC 715
EMPL 535
ECOFIN 1064
EDUC 430

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Temaatilised ülevaated „Digiteerimise sotsiaalsed aspektid“ (SPC) ja „Töökeskonna digiteerimine ja robotiseerimine“ (EMCO) – Ühiste põhisõnumite kinnitamine

Delegatsioonidele edastatakse ühised põhisõnumid eespool nimetatud teemal, mille on edastanud tööhõivekomitee (EMCO) ja sotsiaalkaitsekomitee (SPC) eesmärgiga kinnitada need nõukogu (tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused) 6. detsembri 2018. aasta istungil.

Temaatilistest ülevaadetest „Digiteerimise sotsiaalsed aspektid“ (SPC) ja „Töökeskkonna digiteerimine ja robotiseerimine“ (EMCO) tulenevad põhisõnumid

Tehnoloogia arengu, demograafiliste muutuste ja globaliseerumise koosmõju muudab tänapäeva elu. Suurenev digitaliseerimine, robotiseerimine ja digitaalsetel platvormidel põhineva majanduse areng põhjustavad muutusi tööturul, millel võib olla oluline mõju sotsiaalkaitstesüsteemide. Need muutused pakuvad uusi töövõimalusi ja võivad aidata kaasa sotsiaalsele kaasamisele, kuid tekitavad ka teatavaid probleeme. Uued töövormid ja äritegevuse mudelid võivad esitada väljakutse traditsioonilistele töösuhetele, töötingimustele ja sotsiaalkaitstesüsteemidele.

Jätkuks varasemale tööle ning osana Austria Euroopa Liidu Nõukogu eesistumisperioodi prioriteetidest korraldas sotsiaalkaitsekomitee 2018. aasta septembris spetsiaalse läbivaatamise seoses digiteerimise sotsiaalsete aspektidega, keskendudes platvormitööle, ja tööhõivekomitee arutas töökeskkonna digiteerimise ja robotiseerimise teemat, keskendudes eelkõige tervishoiu- ja raviteenuste sektoritele.

Nende arutelude peamised sõnumid on järgmised.

- Uutes töövormides töötavate töötajate osakaal lähiaastatel eeldatavalt suureneb. Seni saadud kogemused näitavad, et tehnoloogiline areng on loonud uusi tooteid, turge ja töökohti.
- Tehnoloogilised muutused aitavad parandada tööohutust ja töökohtade kvaliteeti, automatiseerides ebatervislikud ja vaevarikkad ülesanded ning võimaldades suuremat paindlikkust. Sellest hoolimata põhjustab see ka töökohtade kaotust teatavates sektorites. Seega tuleks aidata neid, kellel on oht kaotada oma töö. Üleminekuetapis olevate töötajate ja sotsiaalse kaasamise toetamisel on määrav roll avalikel tööturuasutustel ja sotsiaalkaitstesüsteemidel.
- Suurema tõenäosusega kaotavad töökoha madala kvalifikatsiooniga töötajad. Seega on oluline oskuste ja pädevuse parandamine, et võimaldada paremini ära kasutada uute töövormide pakutavaid võimalusi ja edendada kaasavat tööturgu. Kuid praegu ei suudeta saavutada elukestva õppe ning koolituse ja ümberõppe eesmärgi. Veelgi pakilisemaks muutub selliste meetmete võtmine, millega parandatakse nende töötajate oskuste arendamise võimalusi, kellel puudub juurdepääs koolitusele või kellel on piiratud võimalused otsida koolitust väljaspool tööaega.

- Robotiseerimine ei tähenda tingimata töökohtade asendamist: see võib tähendada, et töökohad säilivad, kuid täiesti erineval kujul. See toonitab vajadust korraliku tööturгу käsitleva teabe järele, et mõista tööülesannete muutuvaid profile. See peab omakorda andma teavet meie haridus- ja koolitussüsteemide jaoks, et tagada, et meie tööjõul on õiged oskused, pöörates erilist tähelepanu madalama kvalifikatsiooniga töötajatele. Samuti võib liikmesriikidel olla vaja kaaluda aktiivse tööturupoliitika puhul proaktiivsema ja ennetavama lähenemisviisi järgimist.
- Poliitikameetmega saab ennetavalt püüda mõjutada tehnoloogia kasutamist ja kasutuselevõttu. On olemas mitmesuguseid tegureid, mis mõjutavad seda, kas inimesed aktsepteerivad tehnoloogilisi muutusi või tõrjuvad neid, ning muutuste mõju ja tempo võib suurel määral varieeruda. Seetõttu on poliitikakujundajatel vaja näidata muutustest tulenevat reaalselt kasu ning edendada laiemat ühiskondlikku arutelu digiteerimise ja robotiseerimise üle.
- Uued töövormid võivad tuua kasu asjaomastele isikutele ja kogu ühiskonnale tervikuna. Need võivad paljude rühmade jaoks, kaasa arvatud inimesed, kes on traditsiooniliselt olnud tööturust kõige kaugemal, hõlbustada juurdepääsu tööturule ning seega aidata kaasa sotsiaalsele kaasamisele. Need võivad samuti võimaldada suuremat paindlikkust ja pakkuda võimalusi töö- ja eraelu tasakaalu parandamiseks. Ja need võivad aidata kaasa jõupingutustes, mida tehakse deklareerimata tööga tegelemisel.
- Samuti võivad need samal ajal tekitada probleeme sellistes valdkondades nagu töötingimused ja töökoha ebakindlus ning juurdepääs sotsiaalkaitsele, selle piisavus ja jätkusuutlikkus, mis võib viia tööturu suurema killustatuseni.
- Liikmesriigid ja vajaduse korral tööturu osapooled peaksid võtma meetmeid tagamaks, et platvormitöötajad ei satuks oma töökoha liigi tõttu ebasoodsasse olukorda. Eesmärgiks peaks olema platvormitöötajate õiglasel töötingimused ning sobiv palk, töökorraldus ning töö- ja eraelu tasakaal. Vajaduse korral tuleks kaaluda nii regulatiivseid kui ka mitteregulatiivseid meetmeid. Poliitilise reageeringu kujundamisel tuleks samuti arvesse võtta platvormitöö suurt mitmekesisust, sest ei ole olemas kõigile ühtmoodi sobivat lahendust. Kui tavapärases tööandja-töötaja suhtes esineb puudusi, tuleks mõelda sotsiaaldialoogis esindamise küsimusele.

- Liikmesriigid peaksid alati, kui vaja, võtma meetmeid, millega tagatakse, et töötajatel on juurdepääs piisavale sotsiaalkaitsele ja stiimulid osaleda sotsiaalkaitsesüsteemides. Jällegi tuleks kaaluda nii regulatiivseid kui ka mitteregulatiivseid meetmeid.
- Peamised tegurid, mis määravad kindlaks teatavat liiki töökohtade juurdepääsu sotsiaalkaitsele, on seotud füüsilisest isikust ettevõtja staatusega või tööandja ja töötaja vahelise lepingulise suhtega. Väärib märkimist, et platvormid erinevad selles osas, kuidas need määravad kindlaks töösuhted. Sellega seoses võib olla vaja kohandada asjaomaseid õigusnorme, kui olemasolevad raamistikud osutuvad ebapiisavateks.
- Tuleb käsitleda fiktiivset füüsilisest isikust ettevõtjana töötamist, võttes arvesse seda, kas töötajad on tegelikult füüsilisest isikust ettevõtjad või mitte. Võib olla vajalik arendada või viimistleda viise, kuidas jälgida tööga seotud tehinguid ning platvormitöötajate ja muude ebatüüpiliste töölepingutega töötajate sissetulekut, et tagada riiklike sotsiaalkaitsesüsteemide piisavus ja jätkusuutlikkus, ja võimaluse korral kõrvaldada ebaaus konkurents sotsiaalkaitsele panustavate ja sellesse mitte panustavate ettevõtete vahel.
- Tehisintellekti kasutamise mõju tööturu kaasavusele on teema, mis võib nõuda käsitlemist mitme eri nurga alt: mitu riiklikku tööturuasutust juba kasutab masinõpet, et see aitaks neil sobitada tööturгу ja oskusi; mõned platvormid kasutavad töö jaotamiseks kategooriatesse jaotamist ja algoritme (mis võivad olla olemuselt kallutatud). Need arengud võivad tõstatada küsimusi, mis on seotud näiteks eraelu puutumatuse või diskrimineerimisega.
- Sarnaselt vajab robotite kasvav kasutamine sellistes sektorites nagu tervishoid ja ravi tugevat juhtimist, et ohjata riske ja tagada robotitega töötavate ja suhtlevate inimeste turvalisus.
- Arvestades platvormitöö võimalikku piiriülest olemust, on oluline koostöö ELi tasandil. See võib olla kasulik eri valdkondades, näiteks seoses sotsiaalsete õiguste piiriülese ülekantavusega ja kohaldatavaid õigusakte käsitlevate reeglitega. Oluline aspekt, mida arvesse võtta, on ka koostöö väljaspool Euroopa Liitu asuvate platvormidega. Liikmesriigid peaksid vahetama kogemusi ja häid tavasid.

- Iga asjakohase poliitilise reageeringu kavandamist peavad toetama sobivad tõendid ning võrreldavad ja järjepidevad andmed, eelkõige seoses platvormitööga. Asjakohase poliitilise reageeringu kavandamisse ja jälgimisse tuleks kaasata sotsiaalpartnerid, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja muud asjaomased sidusrühmad.
-